

İdarenin Bütünlüğünün Araçları: Hiyerarşik Denetim – İdari Vesayet

- Hiyerarşi: aynı kamu tüzel kişiliği içinde üstün astı denetlemesi; olağan bir yetki, açık yasal izne gerek yok
- Onama, iptal etme, kaldırma, geri alma, dava etme?
- Üst astın yerine geçerek işlem tesis edemez
- Kanunsuz emir: AY 137

İdari vesayet

- AY 127: Merkezi idarenin yerel idareler üzerindeki denetimi
- Bir kamu tüzel kişisinin daha merkezdeki bir başka kamu tüzel kişisi ve genellikle devlet tüzel kişisi tarafından denetlenmesi
- Organlar üzerinde: Atama, Görevden alma, Soruşturma
- İşlemler üzerinde: Onay, izne tabi tutma, veto, dava açma
- Hukukilik ile sınırlı mı? Yerindelik? – Fransa örneği – AYM 2007 ve 2010 Kararları
- Olağan değil istisnai ve spesifik bir yetki; açık yasal izin şart
- CBK ile idari vesayet denetimi öngörülebilir mi?
- AY 127/5: “Merkezi idare ... kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir”

Örnekler:

- KKNMK (Gözlükçüler-Optisyenler Birliđi) için yönetmelik çıkarmadan Bakanlığın uygun görüşü – AY 135'deki idari özerkliğe aykırı bir idari vesayet – AYM, Kasım 2018
- Genelge ile Belediye şirketlerine şirket kurmak için Bakanlar Kurulundan izin yükümlülüğü –D. 2013 iptal
- Yasal hüküm olmasa da Orman Mühendisleri Odası'nın yönetmeliği Mühendis ve Mimar Odaları Birliđinin onayından geçmek zorunda mı? – D. 2013 - evet

Merkezden Yönetim- Yerinden Yönetim İlkeleri

- AY 123/2: “İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır”.
- AY 126: İl İdaresi, Bölge İdaresi
- **Merkezden Yönetim:** Tüm yönetsel kararların merkezden (Başkentten) alınması; Başkente danışılmadan ve talimat alınmadan taşra birimlerinin karar alamaması; taşra birimleri yöneticilerinin Başkentten atanması
- Avantajı: Kaynakların eşit dağıtılması, bölgesel farklılıkların dengelenmesi
- Dezavantajı: Bürokrasi, hantallık, etkinsizlik
- Ülkeyi bütünleştirici mucizevi ilaç mı? Etnik-bölgesel ayrışmayı daha çok merkezileşme mi, daha çok yerelleşme mi hızlandırır?

Yerinden Yönetim

- Yer Yönünden: Decentralizasyon – Hizmetlerin ve kararların muhataplarına en yakın noktadan ve o yörede yaşayanlarca seçilenler tarafından alınması
- Hizmet yönünden: “Spesyalite” ilkesi - Hizmetlerin devlet tüzel kişiliği dışındaki spesifik kamu tüzel kişileri tarafından yürütülmesi
- AY 127: İl, belediye, köy, (bölge?) - Mahalli müşterek ihtiyaç
- “Çekirdek” merkezden yönetim/yerinden yönetim alanı var mı?

Yetki Geniřliđi İlkesi

- AY 126/2: “İllerin idaresi yetki genişliği esasına dayanır”.
- Merkezi idare – Taşra teřkilatı
- İl İdaresi – Vali – İstisnai memuriyet
- Merkeze danışmadan Devlet tüzeli kişiliği adına karar alabilme
- Bölge idaresine tanınmaması çelişki mi?
- Bizzat Anayasa ile düzenlenmesi gerekli mi?